

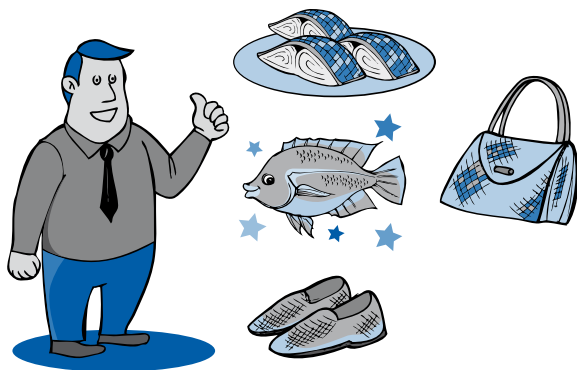
หมวด

1

ทิศทางเศรษฐกิจกับโอกาส ของผู้ประกอบการไทย

ปลาบิล : สินค้าประมงส่งออกดาวรุ่งของไทย

ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันผู้ส่งออกสินค้าหลักอย่างสินค้าประมง โดยเฉพาะกุ้งและปลาทูน่าของไทยต้องเผชิญปัญหานานัปการ ทั้งวัตถุดิบขาดแคลน ราคาวัตถุดิบสูงขึ้นตามต้นทุนการทำประมง และเงินบาทแข็งค่าอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมาตรการทางการค้าของประเทศคู่ค้ามีความเข้มงวด ส่งผลให้การส่งออกสินค้าประมงของไทยขยายตัวได้จำกัด

ทางเลือกหนึ่งที่น่าคิดว่าจะช่วยบรรเทาผลกระทบจากการพึ่งพาการส่งออกสินค้าประมงเพียงไม่กี่ชนิดคือ การหันมาขยายการส่งออกสินค้าประมงชนิดใหม่ๆ โดยเฉพาะ**ปลาบิล** ซึ่งคาดว่าจะกลายเป็นสินค้าประมงดาวรุ่งดวงใหม่ที่สามารสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยได้เช่นเดียวกับกุ้งและปลาทูน่า

ปลานิลเป็นปลาน้ำจืด มีลักษณะเด่นที่สามารถเพาะเลี้ยงได้ในเกือบทุกภูมิภาคของโลก เติบโตเร็ว และมีปัญหาเรื่องโรคน้อย ปัจจุบันความต้องการบริโภคปลานิลในตลาดโลกโดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้วมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ส่วนหนึ่งเนื่องจากปลานิลเป็นปลาเนื้อขาว จึงเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับเนื้อปลานิลมีรสชาติดี สามารถดัดแปลงเป็นวัตถุดิบประกอบอาหารของหลาย ๆ ชาติได้ และมีราคาถูกเมื่อเทียบกับปลาเนื้อขาวชนิดอื่น ๆ จึงเหมาะจะใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลานิลเริ่มได้รับความสนใจจากตลาดโลกมากขึ้น อาทิ เครื่องหนังต่าง ๆ เช่น รองเท้าและกระเป๋าทำจากหนังปลานิล ซึ่งพบว่ามีความเหนียวและยืดหยุ่นกว่าหนังวัว รวมทั้งเยลลีและคอลลาเจนสกัดจากหนังปลานิลสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอางได้

ตลาดส่งออกปลานิลที่น่าสนใจ

1. สหรัฐฯ เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ที่สุดของโลกด้วยปริมาณนำเข้ากว่า 90% ของปริมาณนำเข้าปลานิลทั้งหมดของโลก ในช่วงปี 2542-2549 สหรัฐฯ นำเข้าปลานิลเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัว จาก 37,600 ตันในปี 2542 เป็น 158,300 ตันในปี 2549 โดยมีจีนเป็นแหล่งนำเข้าสำคัญ ครองส่วนแบ่งตลาดราว 80-90% ของ

ปริมาณปลานิลทั้งหมดที่สหรัฐฯ นำเข้า

การขยายตลาดปลานิลในสหรัฐฯ ยังมีโอกาสอีกมาก เนื่องจากความต้องการบริโภคสัตว์น้ำโดยเฉพาะปลาเนื้อขาวที่มีก้างน้อยและไม่คาว เช่น ปลานิล กำลังเป็นที่นิยมของผู้สูงอายุในสหรัฐฯ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2. สหภาพยุโรป (European Union : EU) เป็นตลาดที่ทั้งผู้ส่งออกไทยและหลายประเทศต่างจับตามองเป็นพิเศษ แม้ปัจจุบันยังมีปริมาณบริโภคและนำเข้าไม่มากนัก แต่เริ่มมีแนวโน้มว่าชาวยุโรปบางส่วนจะหันมาบริโภคปลานิลและปลาเนื้อขาวชนิดอื่นเพิ่มขึ้นทดแทนปลากะพงและปลาคอดซึ่งมีราคาแพงกว่า ทั้งนี้ ชาวยุโรปนิยมบริโภคปลานิลตัวใหญ่ โดยผู้ที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือนิยมเลือกซื้อปลานิลแบบแล่นเนื้อ ขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ทางใต้นิยมซื้อปลานิลทั้งตัว

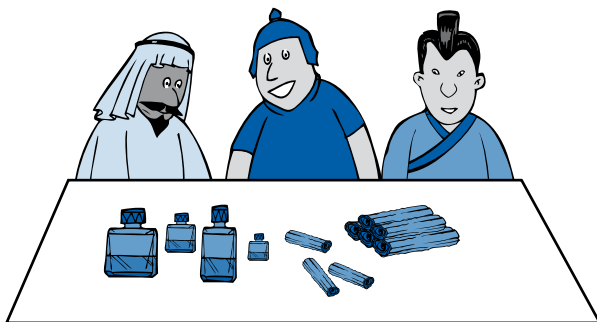
ด้วยคู่ทางการตลาดที่มีทิศทางสดใสดังกล่าว ประกอบกับไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก หากได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง คาดว่าไทยจะสามารถพัฒนาให้ปลานิลเป็นหนึ่งในสินค้าประมงส่งออกสำคัญที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ จากที่มีมูลค่าส่งออกในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2551 เพียง 26.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ทั้งนี้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการไทยต้องศึกษาหาแนวทางลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาดส่งออก โดยดูตัวอย่างจากจีนซึ่งครองส่วนแบ่งตลาดปลานิลของโลกได้เกือบ

ทั้งหมดในปัจจุบันด้วยจุดแข็งทั้งด้านราคาที่ดีและความสามารถในการผลิตปลาชนิดแบบแช่แข็งให้มีขนาดและคุณภาพเดียวกันได้ทั้งหมด ตรงตามความต้องการของธุรกิจร้านอาหารและอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยควรเร่งพัฒนาคุณภาพสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก อาทิ การเพาะเลี้ยงปลาให้มีขนาดใหญ่และเนื้อปลาปราศจากกลิ่นดินโคลน การเพาะเลี้ยงปลานิลอินทรีย์ซึ่งมีผู้ผลิตอยู่น้อยมากในปัจจุบัน และการแปรรูปปลานิลเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

การส่งออกไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณา

ไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณาจัดเป็นเครื่องหอมมีค่าและหายาก เนื่องจากปลูกได้เฉพาะในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ในอดีตไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณาเป็นสินค้าที่ซื้อขายกันเฉพาะในหมู่ราชวงศ์ชั้นสูงทั่วโลกและเป็นสินค้าต้องห้ามสำหรับประชาชนทั่วไป จึงเป็นสินค้ามูลค่าสูงเมื่อเทียบกับไม้หอมและน้ำมันหอมชนิดอื่น ประกอบกับการผลิตยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดโลกซึ่งมีสูงมากทั้งจากประเทศแถบตะวันออกเฉียงกลาง เอเชีย และ EU เพื่อนำไปเป็นเครื่องหอม รวมทั้งเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำหอมและยารักษาโรค จึงเป็นโอกาสในการส่งออกของไทยในฐานะผู้ผลิตและส่งออกไม้กฤษณาสำคัญเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากอินโดนีเซียและเวียดนาม ทั้งนี้คาดว่า

ไทยจะมีมูลค่าส่งออกไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณาไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาทในปี 2551-2552

ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับการส่งออกไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณา

1. ผู้นำเข้าสำคัญ ได้แก่ ตะวันออกกลาง เอเชีย และ EU

- **ตะวันออกกลาง** อาทิ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (United Arab Emirates : UAE) ซาอุดีอาระเบีย และกาตาร์ เป็นตลาดหลักรองรับการส่งออกไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณา เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามมีความต้องการใช้ไม้กฤษณาจุดไฟเผาให้เกิดกลิ่นหอมในพิธีทางศาสนาหรืองานเลี้ยงรับรองแขกสำคัญ อีกทั้งนิยมใช้น้ำมันกฤษณาปรุงแต่งร่างกายแทนน้ำหอมทั่วไป เพราะมีกลิ่นติดทนนานและมีคุณสมบัติป้องกันโรคมะเร็งหลายชนิดซึ่งเป็นพาหะนำโรค ทั้งนี้ ความต้องการนำเข้าน้ำมันกฤษณาของซาอุดีอาระเบียสูงถึงปีละ 500 ลิตร คิดเป็นมูลค่าราว 677 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

- **เอเชีย** อาทิ ญี่ปุ่น นิยมนำเข้าไม้กฤษณาชิ้นเล็กเพื่อนำไปอัดแท่งเป็นเครื่องหอมสำหรับใช้จุดไฟเผาให้เกิดกลิ่นหอมในพิธีชงชาและนำไปเป็นส่วนผสมของผงรูป อีกทั้งยังนำไปเป็นส่วนผสมของยารักษาโรค เนื่องจากชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าน้ำมันกฤษณามีคุณสมบัติในการรักษา มะเร็งลำไส้ มะเร็งตับ และโรคกระเพาะอาหาร ทั้งนี้ ญี่ปุ่นนำเข้าไม้กฤษณาปีละ 35,000 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าราว 9.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

- EU อาทิ อังกฤษและฝรั่งเศส มีความต้องการนำเข้าน้ำมันกฤษณาเพื่อใช้เป็นหัวเชื้อในการผลิตน้ำหอม

2. ราคา ไม้กฤษณามีราคาทั่วโลกประมาณ 7,000-200,000 บาท ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำมันในเนื้อไม้ สี และขนาดของไม้ ส่วนน้ำมันกฤษณามีราคา 4,500-8,000 บาทต่อโตรา* คิดเป็นลิตรละ 375,000-670,000 บาท

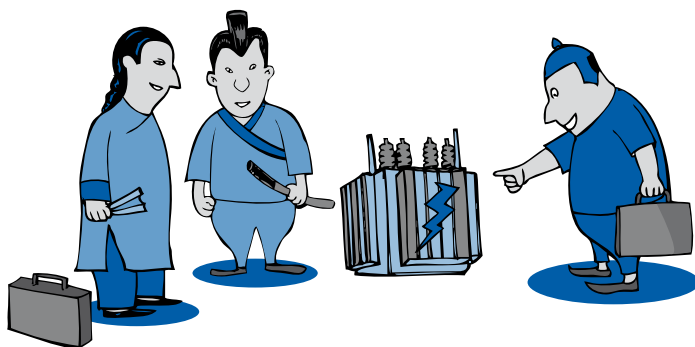
3. ภาษีนำเข้า UAE เรียกเก็บภาษีนำเข้าไม้กฤษณาชิ้นเล็กและน้ำมันกฤษณาจากไทยในอัตรา 5% ญี่ปุ่นเรียกเก็บภาษีนำเข้าไม้กฤษณาชิ้นเล็กจากไทยในอัตรา 2.5% ขณะที่ EU ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) แก่น้ำมันกฤษณาไทยโดยเรียกเก็บภาษีนำเข้าในอัตรา 0%

4. ช่องทางส่งออก ตลาดกลางรับซื้อไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณาเพื่อส่งออกอยู่บริเวณซอยนานา ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ โดยมีผู้รับซื้อชาวต่างชาติหลายรายทำหน้าที่รวบรวมสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายในต่างประเทศ อาทิ ชาวอาหรับ เป็นผู้รับซื้อและกระจายสินค้าไปยังประเทศแถบตะวันออกกลาง รวมถึงสิงคโปร์และไต้หวัน ขณะที่ชาวยุโรปมักเดินทางเข้ามาซื้อน้ำมันกฤษณาในไทยไปจำหน่ายใน EU

* หน่วยวัดปริมาตรน้ำมันกฤษณา 1 โตราเท่ากับ 12 ลูกบาศก์เซนติเมตร

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีผู้รับซื้อต่างชาติหลายรายเริ่มเข้าไป
รับซื้อไม้กฤษณาและน้ำมันกฤษณาถึงโรงงานพร้อมวางเงินมัดจำ
ล่วงหน้า เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่เพียงพอของสินค้า

ตลาดอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูง

อุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงที่ผลิตในไทยมีหลายประเภท อาทิ หม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง (Power Transformer) หม้อแปลงไฟฟ้าระบบจำหน่าย (Distribution Transformer) และลูกถ้วยไฟฟ้า (Insulator) ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อจำหน่ายให้กับหน่วยงานการไฟฟ้าในประเทศ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค รวมถึงหน่วยงานการไฟฟ้าในต่างประเทศ โดยผ่านระบบการประมูลเป็นหลัก

ด้วยความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการไทยทั้งด้านการผลิตและการตลาด ประกอบกับสินค้าของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก โดยเฉพาะหม้อแปลงไฟฟ้าและลูกถ้วยไฟฟ้าซึ่งไทยเป็นผู้ส่งออกเป็นอันดับ 6 และเป็นอันดับ 3 ของเอเชียตามลำดับ ทำให้

อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงของไทยเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างสูง แม้จะยังต้องพึ่งพาวัตุดิบนำเข้าและเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงจากต่างประเทศ

นอกจากจุดแข็งของผู้ประกอบการไทยแล้ว ยังมีปัจจัยเกื้อหนุนอื่นที่ทำให้อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องในระยะข้างหน้าดังนี้

1. การขยายตัวของความต้องการใช้และปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศ ภายใต้แผนพัฒนากำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2550-2564 คาดการณ์ว่าปริมาณความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าสูงสุด (Peak Demand) ของไทยจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5.8% ต่อปีเป็น 48,958 เมกะวัตต์ (Megawatt : MW) ในปี 2564 ขณะที่คาดว่าปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5.57% ต่อปีเป็น 320,376 กิกะวัตต์-ชั่วโมง (Gigawatt-hour : GWh) ในปี 2564 เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและการขยายกำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลให้ความต้องการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูง อาทิ หม้อแปลง ไฟฟ้าสายส่ง และลูกถ้วยไฟฟ้า ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญของระบบสายส่งและสถานีไฟฟ้า เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

2. การเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชีย อาทิ จีนและญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงหลักของไทย คาดว่าจะมีผลทำให้ความต้องการใช้กระแสไฟฟ้ารวมถึง

อุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มนี้จะขยายตัวไม่ต่ำกว่า 5% ต่อปี ยกเว้นเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มชะลอการขยายตัวลงมาก

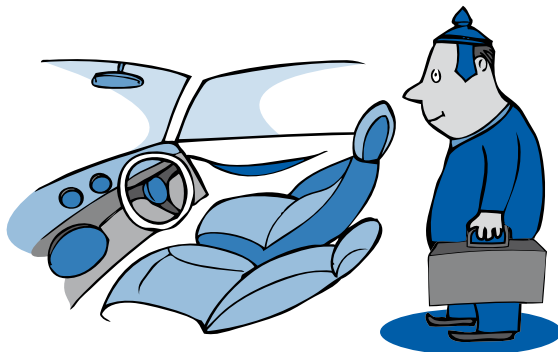
3. โครงการขยายการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้า โครงการพัฒนาระบบส่ง และสถานีไฟฟ้าจำนวนมากของประเทศเพื่อนบ้านแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ สปป.ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) และธนาคารโลก (World Bank) เพื่อรองรับความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในแถบนี้ โดยคาดว่าจะขยายตัวไม่ต่ำกว่า 4% ต่อปี ปัจจัยดังกล่าวนับว่าช่วยสร้างโอกาสให้กับผู้ผลิตและผู้ส่งออกอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงของไทยได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การส่งออกอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงของไทยยังต้องเผชิญกับคู่แข่งสำคัญคือ จีนและอินเดียซึ่งมีความได้เปรียบด้วยต้นทุนการผลิตต่ำและเป็นคู่แข่งรายสำคัญในอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงที่ใช้เทคโนโลยีไม่สูงนัก ขณะที่สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และยุโรปเป็นคู่แข่งรายสำคัญในอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้เทคโนโลยีประสิทธิภาพสูง เช่น หม้อแปลงไฟฟ้ากำลัง

สำหรับการส่งออกอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูงของไทยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2551 พบว่าขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะหม้อแปลงไฟฟ้ามี

มูลค่าส่งออก 790.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 19.3% เมื่อเทียบกับ
ไตรมาสเดียวกันของปี 2550 ส่วนลูกถ้วยไฟฟ้ามูลค่าส่งออก
22.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 34.2%

การส่งออกสิ่งทอเทคนิคในยานยนต์

ปี 2548 นับเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอโลก ด้วยการยกเลิกโควตาส่งทอภายใต้กรอบข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Multifibre Arrangement : MFA) ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ส่งผลให้ผู้ผลิตสิ่งทอไทยประสบภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะกับจีนและเวียดนามซึ่งเป็นคู่แข่งที่มีความได้เปรียบไทยในด้านต้นทุนการผลิต

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการหาหนทางอยู่รอดให้แก่อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยและพยายามผลักดันให้ผู้ประกอบการไทยปรับตัวสู่การพัฒนาสิ่งทอที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและเป็นสินค้าที่มี

นวัตกรรม โดยเฉพาะสิ่งทอเทคนิค (Technical Textile) ซึ่งเป็นสิ่งทอที่มีคุณสมบัติและรูปแบบเฉพาะตามวัตถุประสงค์การใช้งาน

ในบรรดาส่งทอเทคนิคประเภทต่างๆ **สิ่งทอเทคนิคในยานยนต์ (Mobiltech)** เช่น ผ้าใบยางรถยนต์ ผ้าบุกันเสียง ผ้าหุ้มเบาะรถยนต์ ถุงลมนิรภัย เข็มขัดนิรภัย และพรมในรถยนต์ เป็นสินค้าที่มีโอกาสทางการตลาดสูงและไทยมีศักยภาพในการผลิตด้วยปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ดังนี้

1. **ไทยมีอุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศที่แข็งแกร่งในการรองรับการผลิต** ปัจจุบันไทยเป็นหนึ่งในฐานการผลิตและส่งออกรถยนต์ค่ายสำคัญของโลกด้วยปริมาณการผลิตที่คาดว่าจะสูงถึง 1.46 ล้านคันในปี 2551 เพิ่มขึ้นจากราว 1 ล้านคันในปี 2549 ปัจจัยดังกล่าวนับเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยให้อุตสาหกรรมสิ่งทอเทคนิคในยานยนต์สามารถเติบโตและพัฒนาได้ต่อไปในระยะยาว

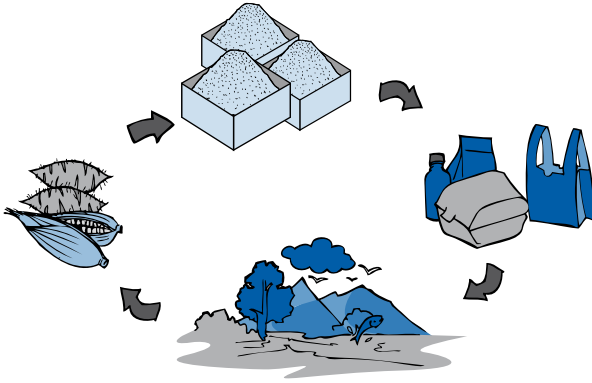
2. **ผู้ผลิตยานยนต์มีแนวโน้มหันมาใช้สิ่งทอเป็นส่วนประกอบในยานยนต์มากขึ้นเป็นลำดับ** เนื่องจากสิ่งทอเป็นวัสดุน้ำหนักเบาสามารถนำมาปรับใช้งานในยานยนต์ได้หลากหลายรูปแบบ ในปัจจุบันรถยนต์ 1 คันใช้สิ่งทอเป็นส่วนประกอบราว 21 กิโลกรัม แต่คาดว่าจะเพิ่มเป็น 26 กิโลกรัมและ 35 กิโลกรัมในปี 2553 และปี 2563 ตามลำดับ

3. **วัตถุดิบสำคัญในการผลิตสิ่งทอเทคนิคสามารถหาได้ภายในประเทศ** วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสิ่งทอเทคนิคในยานยนต์ส่วนใหญ่เป็นเส้นใยสังเคราะห์ โดยเฉพาะไนลอนและพอลิเอสเตอร์ ซึ่งไทยสามารถผลิตใช้ได้เองภายในประเทศ จึงเกื้อหนุนให้ไทยสามารถสร้างความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต รวมถึงระยะเวลาในการส่งมอบสินค้าที่รวดเร็วกว่าการพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้า

4. **การแข่งขันยังไม่รุนแรงนักเมื่อเทียบกับการผลิตสิ่งทอทั่วไป** เนื่องจากการผลิตสิ่งทอเทคนิคในยานยนต์ต้องใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสูงเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณสมบัติพิเศษ อาทิ ความคงทน ต่อแรงเสียดสีหรือความร้อน นอกจากนี้ การเข้าสู่ตลาดของคู่แข่งรายใหม่โดยเฉพาะจีนและเวียดนาม มีข้อจำกัดและอุปสรรค เพราะต้องอาศัยสายสัมพันธ์อันดีที่มีมายาวนานกับผู้ผลิตยานยนต์ซึ่งเป็นตลาดรองรับสำคัญ

ผู้ผลิตสิ่งทอที่ต้องการผันตัวเองไปสู่การผลิตสิ่งทอเทคนิคในยานยนต์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและคุณภาพสินค้าอย่างจริงจัง เนื่องจากผู้ผลิตยานยนต์ซึ่งเป็นลูกค้ารายสำคัญมักกำหนดมาตรฐานสินค้าไว้ค่อนข้างสูงและเข้มงวดมากในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า รวมทั้งต้องมีการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งรูปแบบและลักษณะสินค้า

ผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้

กระแสนวัตกรรมสิ่งแวดล้อมที่ทั่วโลกต่างให้ความสนใจ กระตุ้นให้หลายประเทศจำกัดการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกจากปิโตรเคมีและหันมาใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ (Biodegradable Plastic) ซึ่งผลิตจากเม็ดพลาสติกชีวภาพ (Biopolymer) ที่มีพืช เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด และข้าว เป็นองค์ประกอบหลัก

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ ฝรั่งเศสออกกฎหมายห้ามจำหน่ายและแจกถุงพลาสติกทุกประเภท ยกเว้นถุงพลาสติกจากเม็ดพลาสติกชีวภาพ ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 จีนห้ามใช้ถุงพลาสติกที่ไม่สามารถย่อยสลายได้บนรถไฟ ขณะเดียวกันธุรกิจขนาดใหญ่หลายรายเริ่มหันมาใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติมากขึ้น อาทิ ห้างอ็อนมอลล์ของญี่ปุ่นซึ่งเป็น

ห้างสรรพสินค้าใหญ่เป็นอันดับ 10 ของโลกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ในแผนกอาหารของห้าง ร้านแมคโดนัลด์ในออสเตรเลียใช้ช้อนส้อมพลาสติกจากเม็ดพลาสติกชีวภาพซึ่งผลิตจากข้าวโพดเป็นต้น

การพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยในการลดผลกระทบจากการปรับสูงขึ้นของราคาเม็ดพลาสติกและตอบสนองต่อกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก ทั้งนี้ คาดว่าโอกาสและศักยภาพในการพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ของไทยจะมีอยู่สูงเนื่องจากปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญดังนี้

1. ความพร้อมด้านวัตถุดิบ ด้วยปริมาณผลผลิตราว 25 ล้านตันต่อปี ไทยเป็นผู้ผลิตมันสำปะหลังรายใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลกรองจากไนจีเรียและบราซิล จึงเอื้อต่อการผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพจากพืชที่มีแป้งเป็นส่วนประกอบ อาทิ แป้งข้าวโพดและแป้งมันสำปะหลัง เพื่อนำไปใช้ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้

2. อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกจากเม็ดพลาสติกที่ผลิตจากปิโตรเคมีของไทยเข้มแข็งและแข่งขันได้ในระดับโลก ทำให้เอื้อต่อการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ เนื่องจากขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ไม่แตกต่างจากการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกจากเม็ดพลาสติกซึ่งผลิตจากปิโตรเคมี

3. แปะมันสำปะหลังดิบมีราคาต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับแป๊ะดิบประเภทอื่น ส่งผลให้การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้จากเม็ดพลาสติกชีวภาพทำจากแป๊ะมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ไทยผลิตได้มาก มีศักยภาพในการแข่งขันในเชิงพาณิชย์เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ผลิตจากแป้งข้าวโพด ทั้งนี้ ปัจจุบัน แป๊ะข้าวโพดดิบมีราคาประมาณตันละ 400 ดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ แป๊ะมันสำปะหลังดิบมีราคาราวตันละ 300 ดอลลาร์สหรัฐ

4. ตลาดผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ของโลกมีโอกาขยายตัวสูง จากกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก ปัจจุบันหลายประเทศโดยเฉพาะ EU และญี่ปุ่น ใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้อย่างแพร่หลายในหลายอุตสาหกรรม อาทิ บรรจุภัณฑ์ ชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องมือและวัสดุทางการแพทย์ รวมทั้งชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

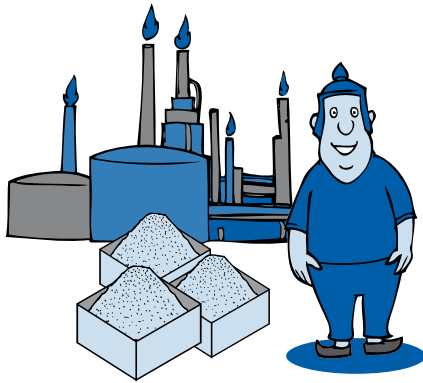
อย่างไรก็ตาม **ปัจจุบันการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ของไทยยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและมีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต** ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าเม็ดพลาสติกชีวภาพจากบริษัท Nature Works LLC ของสหรัฐฯ ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพจากแป้งข้าวโพดเพียงรายเดียวของโลก ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้ของไทยจึงยังอยู่ในระดับสูง คาดว่า **เมื่อการวิจัยและพัฒนา** (Research and Development : R&D)

ทิศทางเศรษฐกิจกับโอกาสของผู้ประกอบการไทย

การผลิตเม็ดพลาสติกชีวภาพจากพืชชนิดต่างๆ รวมทั้งมันสำปะหลัง
ที่ไทยมีอยู่มากแพร่หลายขึ้น ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกย่อยสลายได้
ของไทยจะมีทางเลือกมากขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงได้ในที่สุด

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีไทย

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยมีวิวัฒนาการมาจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมีบทบาทในการส่งออก นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย ทำให้ไทยกลายเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญของภูมิภาคในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยมีการวางรากฐานอย่างเป็นระบบมานานกว่า 20 ปี เห็นได้จากนโยบายการพัฒนาที่มีความชัดเจน โดยเฉพาะการสนับสนุนและคุ้มครองจากรัฐบาล ทำให้อุตสาหกรรมมีความเข้มแข็งขึ้นก่อนดำเนินการเปิดเสรีด้วยการลดภาษีนำเข้าอย่างเป็นทางการขั้นตอน

จุดได้เปรียบสำคัญของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยอยู่ที่การผลิตมีลักษณะครบวงจร (Vertical Integration) นับตั้งแต่โรงแยก

ก๊าซธรรมชาติและโรงกลั่นไปจนถึงโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกและโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ เช่น โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกและโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยยังมีขนาดการผลิตใหญ่พอจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง (Economies of Scale) อีกทั้งคุณภาพของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี อาทิ เม็ดพลาสติก ประเภทต่างๆ จัดอยู่ในระดับสูงทัดเทียมกับประเทศผู้ผลิตชั้นนำ ขณะที่ต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับต่ำกว่า อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยจึงค่อนข้างมีความได้เปรียบในการแข่งขันโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย

เป็นที่สังเกตว่าแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพื่อสร้างความแข็งแกร่งและยั่งยืนในระยะยาวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนา R&D ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่อุตสาหกรรมระดับต้นน้ำถึงปลายน้ำโดยเฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนาวัตถุดิบชนิดใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นไปจนถึงการปรับปรุงกระบวนการผลิตจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ควบคู่ไปกับการต่อยอดเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการผลิตให้ทั้งห่วงโซ่แข่งขันที่นับวันจะไล่ตามติดเข้ามาทุกขณะ

ยิ่งไปกว่านั้น ไทยควรมองหาทางเลือกใหม่ในการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีไปยังประเทศที่มีมีความได้เปรียบโดยเฉพาะในด้านวัตถุดิบและตลาดขนาดใหญ่ ก่อนที่ข้อจำกัดดังกล่าว

จะกลายเป็นอุปสรรคทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยต้องสะดุดลง

กลุ่มประเทศเป้าหมายที่น่าจับตามองในการเข้าไปเป็นพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อร่วมลงทุนและสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในต่างประเทศได้แก่

1. ตะวันออกกลาง มีความได้เปรียบในด้านการเป็นแหล่งวัตถุดิบราคาถูก อีกทั้งปัจจุบันมาตรการด้านภาษีเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศเหล่านี้ลดลงมาก เอื้อต่อการที่ผู้ประกอบการไทยจะเข้าไปร่วมทุนหรือขยายธุรกิจ

ประเทศที่มีศักยภาพในการเข้าไปลงทุนในแถบนี้ได้แก่ อิหร่าน หากเหตุการณ์ความไม่สงบคลี่คลายลงจนเข้าสู่ภาวะปกติ อิหร่านจะเป็นแหล่งรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยได้เป็นอย่างดีในฐานะประเทศที่มีแหล่งวัตถุดิบมหาศาลด้วยปริมาณน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติสำรองสูงเป็นอันดับ 2 ของโลก และเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมรายใหญ่ ปัจจุบันเริ่มมีนักลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยนำร่องเข้าไปลงทุนในอิหร่าน 2 โครงการใหญ่ได้แก่ บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เข้าไปได้รับสัมปทานและขุดเจาะแหล่งน้ำมันดิบในจังหวัดชาเวห์ ขณะที่เครือซิเมนต์ไทยร่วมทุนกับญี่ปุ่นและกระทรวงน้ำมันอิหร่านเข้าไปก่อสร้างโรงงานปิโตรเคมีในจังหวัดอาฮาลูเยห์

2. ประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน โดยเฉพาะเวียดนาม มีการค้นพบแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติสำคัญหลายแห่ง จนทำให้เวียดนามก้าวขึ้นเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันดิบรายใหญ่เป็นอันดับ 3 ของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) รองจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย

นอกจากนี้ เวียดนามยังมีโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมัน Dung Quat ในจังหวัด Quang Ngai ทางภาคกลางของเวียดนาม ซึ่งจะเป็นโรงกลั่นน้ำมันแห่งแรกที่คาดว่าจะเปิดดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2552 โรงกลั่นน้ำมันแห่งนี้จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของเวียดนามพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันนโยบายดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาลเวียดนามยังเกื้อหนุนให้เวียดนามเป็นแหล่งลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ผู้ประกอบการไทยไม่ควรมองข้าม